

मानपूर तरुण भारत

अग्रलेख...

लो कमाता स्व. सुमतीताइ सुकळीकर याच्या जन्मशाताब्दी वर्षाचा सागत समारोह २४ डिसेंबर २०२४ रोजी नागपुरात पार पडला. या

कार्यकर्त्यांना आहे, याची जाणीव नवीन पिढीतील कार्यकर्त्यांनी ठेवणे आवश्यक आहे, असे गडकरी म्हणाले. मुख्यमंत्री फडणवीस यांनीही बालपणासासून आत्याच्या स्वरूपात वाट्याला आलेल्या ताईच्या कार्याचा गौरव करून आपल्या भावना व्यक्त केल्या. एकुणत हा सोहळा जरी शुभमतीताईच्या ज-मशतादीच्या सांगतेचा असला तरी भाजपाच्या समस्त कार्यकर्त्यांसाठी नव्य प्रकाराचे चिंतन आणि कृतज्ञतेचा सांगावा देणारा होता. ताई चार वेळा निवडणूक लढत्या आणि पराभूत झाल्या. त्यांना निवडणूक लढवण्याची हैस होती म्हणून त्या लढत्या नाहीत. त्याना पक्ष आणि विचार पुढे न्यायचा होता, यासाठी त्या लढत्या. भाजपाच्या कार्यकर्त्यांनी या निष्ठेचे मर्म समजून घेतले पाहिजे. आता भाजपा हा जागतिक पातळीवर मान्यता पावतेला पक्ष झालेला आहे. दशकभराहून अधिक काळ भाजपाचे सरकार केंद्रात आहे. वीसहून अधिक राज्यांत सत्ता आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये भाजपाचा बोलबाला आहे. २ खासदार ते ३०३ खासदार असा टप्पा या पक्षाने गाठला आणि नंतर सातत्याने सत्तेचे सोपान हा पक्ष चढत राहिला हे आपसूक घडलेले नाही. ते केवळ कँग्रेस आणि अन्य विचारांच्या पक्षांची पीछेहात झाली म्हणूनी घडलेले नाही. हे घडून आले ते ताईसराऱ्या कर्मठ कार्यकर्त्याच्या संघर्षपूळे. थोडे मार्ग वळून पाहिले तर असे दिसते की, १९५१ मध्ये डॉ. श्यामाप्रसाद मुखर्जी यांनी भारतीय जनसंघाची स्थापना केली. सांस्कृतिक ऐक्य, अर्थिक स्वावलंबन आणि राष्ट्रवादी आदर्शाचे समर्पन करण्यासाठी जनसंघ राजकीय व्यासपीठ म्हणून उदयास आला. कांग्रेस पक्षाचे सावर्तिक वर्चस्व आणि प्राबल्य असलेल्या युगात जनसंघाचा आरंभ झाला तो काळ अत्यंत प्रतिकूलतेचा होता. डॉ. मुखर्जी यांनी पक्षाची सुरुवातीपासून उभारणी करण्यासाठी अथक परिश्रम घेतले. १९५२ च्या सावर्तिक निवडणुकीत फक्त तीन जागा या पक्षाला जिंकता आल्या. १९५३ मध्ये जमू-काशीरमधीयी एप्रिल स्टम संपवण्याच्या प्रयत्नांदरम्यान, पोलिसांच्या ताब्यात असताना डॉ. मुखर्जी

तयार झालेले बिनीचे कार्यकर्ते व नेते असत्यामुळे त्यांच्या प्रयत्नांना यश मिळू लागावे. वारंवार पराभव होऊन लढाई सुरु ठेवावी लागते, याचे धडे त्या काळच्या कार्यकर्त्यांनी आपल्या नेतृत्वांकडून घेटले. जनसंघ आणि जनता पार्टी यांच्याप्रमाणे भजपालाही आरंभी थड्हा आणि उपहासाचा सामना करावा लागला. संघर्ष संपत नव्हता आणि तो केवळ राजकीय नव्हता. घरावर तुळशीप्रत ठेवून पायाला यिंगरी लागल्यागत फिरापचे, मिळेल तेथे व मिळेल ते खायचे, कार्यकर्त्यांच्या घरीच मुक्काम करायचा, स्वस्तात स्वस्त प्रवास करायचा, मोजके कपडे, मोजक्या वस्तू. १९८० आणि १९९० चे दशक हा भाजपासाठी परिवर्तनाचा काळ होता. रामजनभूमी अंदोलनाने पक्षाला राष्ट्रीय राजकारणात मोठा हात दिला. वाजपेयी आणि अडवाची यांच्या करिष्याई नेतृत्वाचा उदय झाला आणि पक्षाच्या वाटचालीचा पूढचा मार्ग सुकर झाला. अटलबिहारी वाजपेयी यांच्या नेतृत्वाखाली १३ दिवसांचे सरकार ते राष्ट्रीय लोकशाही आधाडीचे मातब्बर सरकार असा टप्पा भाजपाने याच काळात पाहिला. आता भाजपात मोदी पर्व सुरु आहे. सलग तिसऱ्यांदा केंद्रात भाजपाचे सरकार आले आहे. भारताच्या प्रगतीची घोडडौड सुरु आहे. अशा स्थितीत कार्यकर्ते थोडेसे निवांत होणे, काहीसा उर्मटपणा येणे, स्वार्थ बोकाळणे हे सारे स्वाभाविक आहे. त्यावर मात केली पाहिजे. पूर्वसुरीच्या कष्टांमुळे हे दिवस आपल्या वाटाला आलेले आहेत, हे भाजपाच्या कार्यकर्त्यांनी लक्षात ठेवले पाहिजे. सत्ता माणसाला भ्रष्ट करते आणि निरुक्षु सत्ता पूणिणे भ्रष्ट करते, असे एक सुभाषित आहे. त्या सुभाषिताचा मर्यादार्थ असा की, सतेच्या पदांवर बसतेल्यांनी पूर्वसुरीच्या संयुक्ती आणि सहनशील अशा व्यक्तिमत्त्वांचे नेहमी स्मरण करीत राहिले पाहिजे. सुमतीताईना आदरंजली अर्पण करीत असताना गडकी आणि फडणवीस या दोन्ही नेतृयांनी केलेल्या आवाहनाचा अर्थ हाच आहे.

पूर्वसुरीच्या संघषाचे स्मरण

Digitized by srujanika@gmail.com

डॉ. विवक राज

१४

नालं जाश

बाणदारपण मृत्यु स्वीकारणारे साहिबजादे

अ नरपती यापाता कठोरा पारसराता जस्तरता जेब जपाटनमनदाता
रहिवासी अद्यापि १५ मेर्ची सायंकाळ आठवल्यानंतर शहारतात. या
दिवशी अंबा अपार्टमेंटच्या गमधीर दुसऱ्या माळ्याचार असलेल्या
फ्लॅटमधून धूर निघत असल्याचे दिसले. हे पाहून अनेकांच्या काळजाचा ठोका
चुकला. तर भयभयीत होउन आता काय होईल, असा प्रश्न काहीच्या मनात
उभा राहन ते थबकले. पण त्याच वेळी अवघ्या १७ वर्षांची करिना थापा धूर
निघत असलेल्या फ्लॅटकडे धावली. फ्लॅटचे कुलूप तोडून तिने आत प्रवेश केला.
आग आणि धुराचे लोट येत होते. मात्र, तिने पाण्याचा मारा करीत सिलेंडरलगत
लागलेली आग आटोक्यात आणली. एवढेच नव्हे तर सिलेंडर बाहेर काढले. जर
आपार्टमेंटीन सिलेंडर बाहेर काढले नसते तर सिलेंडरचा स्फोट होण्याची शक्यता
होती. करिना थापाचे साहस, समयसूचकतेमुळे मोठी घटना टवली. अंबा
अपार्टमेंटमध्ये राहणाऱ्या ७० कुटुंबांनी सुटकेचा निःश्वास सोडला. अनपेक्षित
संकट ओढवल्यावर त्या संकटावर मात करण्यासाठी चालून जाण्याची वृत्ती
उपजत्य असावी लागते. शौर्य, धाडस, समयसूचकता या गुणांचे एकत्रीकरण
झाते की, करिना थापासारखे शौर्य समोर येते. करिना थापाला आज अर्थात २६
डिसेंबर रोजी 'वीर बाल दिवस' कार्यक्रमात राष्ट्रपतीच्या हस्ते गैरविण्यात येणार
आहे. शौर्य आणि पराक्रमाचा वारसा, इतिहास आमच्या समाजाला असून याच
शृंखलेतीत साहिबजादा जोरावरसिंग आणि फतेहसिंग यांच्या स्मरणार्थ हा
पुरस्कार केंद्र शासनाने २०२२ सालापासून सुरु केला.

बिहार निवडणूक आणि नितीशकुमार

इच्छाशक्तीच्या अभावामुळे मोडले जातात.

तें काही पूर्ण करतो. म्हणून प्रथम संकल्प नेहमी पला पाहिजेत; जेणेकरून ते आपल्या आयुष्यात आणण्याची ताकद ठेवतात. आपण आपल्या दून असतो, तेहा आपण अधिक मजबूत होतो, श्वास वाढतो, संकल्पात शब्द व त्यामगचा अर्थ गो. जीवनाचा हेतु साध्य करायचा असल्यास हवा. जीवनात धेय, हेतु महत्वाचे असतात. ते ती सावधिरी बाळगा. संतुलित जीवन जगण्याचा स्तरिक टाळा, जागरूक राहा. आपले अस्तित्व एक काय आहे हे बघण्याची दृष्टी निर्माण करा, करायला शिका. कृतज्ञता व्यक्त करायला रुपांपूर्वी विचार करा, कला, संगीत, साहित्य, ला इत्यादीपासून आनंद घ्यायला विसरू नका. न्हा होणार नाहीत याची काळजी पुढील वर्षी घ्या. कोणताही ताण घेऊ नका. सहजतेने जगा. संघर्ष या मानसिकतेने साजरा करता त्याच मानसिकतेने पच्या माध्यमातून जगा, पश जास्त मिळेल.

समजणे धोरण करावा असे अपरिपक्व विचार मांडतात. त्याला उबाठाचे नेते उद्घव ठाकरे अपवाद नाहीत. निवडणूक लढताना प्रत्येक पक्षाचे काही धयेयधारणे असतात. आपला पक्ष लोकांच्या भल्यासाठी काय करता येईल अशी विचारसरणी ठेवून त्या त्या पक्षाचा एक अजेंडा, जाहीरनामा व निवडणुकीनंतर त्यानुसार कार्य करीत असतो. पण काही पक्षातील भुंधंरांना ते पटत नाही व विरोध करीत असतात आणि आपले ज्ञान प्रकट करतात. सक्षम विरोधी पक्ष हा सत्ताधान्यांचे कुठे चुकते आहे, हे सांगत असतो. सोबतच देशाच्या प्रगतीसाठी झटतो. नुसता विरोधासाठी विरोध करणे हे देशासाठी योग्य नाही. ऋग्वेदातील एक मंत्र आहे की,

समानी न आकृतिः समाना हृदयानी वः
समानमस्तु वो मनो यथा वः सुसहासती

अर्थात तुमचे संकल्प एक होवोत, तुमचे हृदय एक होवोत जेणेकरून तुम्ही संपूर्णतः संघटित होऊन आर्दश सामुदायिक जीवन व्यतीत करू शकाल. पण हे लक्षात कोण घेत? स्वार्थासाठी संविधानाची प्रत उंच उभारून दाखवण्यात अर्थ नाही असे वाटो.

म. ल. भाव/७६२०६२९७२८

